

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

V. Quod obiectum prius cognoscatur à nostro intellectu?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

quia eademmet cognitio potest esse clara respectu vnius obiecti, & obscura respectu alterius.

- 16 Desiderabis rationem cur cognitio eadem tendens in colorem, & in phantasma, & immediatius producta à phantasmate, quàm à colore, sit expressior respectu coloris, quàm phantasmatis? Resp. nostrum intellectum percipere obiecta dum anima est corpori vnita dependenter à phantasmate, & à sensibus externis, & ita magis obscure, & minus distinctè percipit illa, quæ non fuerunt sensibus sensata & distincti, & clariùs illa, quæ priùs sensata attingit, & hac de causa expressiùs, & clariùs cognoscitur color quàm phantasma, quia color sensibus fuit perceptus, & non phantasma.

PUNCTUM V.

Quod obiectum prius cognoscatur à nostro intellectu.

- 1 Hæc difficultas in Thomistarum schola præcipuum locum obtinet, quàm breuissimè definiam, nihil enim inter illam soluendam occurrere potest speciali examine, aut notà dignum. Sentiant Thomistæ vniuersalia prius cognosci à nostro intellectu, quàm singularia, & inter vniuersalia prius vniuersalissima. Refertur pro hac sententia D. Thom. in procemio ad octauum Physicor. Eam defendunt Iandanus lib. 1. Physic. q. 5. Aureolus apud Vigueurum in 1. dist. 2. q. 2. Richard. in 2. dist. 24. q. 4. circa tertium princip. Caiet. lib. de ente & essentia cap. 1.

- 2 Singularia prius à nobis cognosci quàm vniuersalia, tenent ex antiquis Durand. in 2. dist. 3. q. 7. Ocham. in 1. dist. 3. q. 5. Gregor. ibid. q. 3. Apollinaris 3. de anima q. 13. Burzæus de Metaph. lib. 1. physic. cap. 1.

- 3 PRIMA CONCLUSIO. Singularia sæpe cognoscuntur prius quàm vniuersalia. Probo hanc conclusionem. Intellectus abstrahit rationem homines, ab hoc, & illo homine: ergo prius cognoscit hunc, & illum hominem, quàm rationem ab illis abstractam.

- 4 SECUNDA CONCLUSIO. Singularia accidentium prius cognoscuntur à nobis, quàm singularia substantiæ. Probat hanc conclusionem Auctorum turba hac ratione. Singularia substantiæ cognoscuntur per species accidentium: ergo prius cognoscuntur singularia accidentium: quàm singularia substantiæ. Nondum satis est explicata hæc ratio, ex eo enim quod cognitio indiuiduæ substantiæ dependeat ex speciebus accidentium non inferitur priorem esse cognitionem, seu speciem expressam accidentium specie expressa substantiæ indiuiduæ; sed tantum esse priores species impressas accidentium specie impressa indiuiduæ substantiæ, quia cognitio accidentis indiuidui non influit in cognitionem substantiæ indiuiduæ, sed vtraque procedit ab eodem principio scilicet ab iisdem speciebus, quæ sunt propriæ accidentium, & non substantiæ. Aliter solet eadem conclusio probari: Tota nostra cognitio incipit à sensibus, sed accidentia tantum sensibus percipiuntur: ergo prius cognoscuntur indiuidua accidentium, quàm indiuidua substantiæ. Non acquiesco. Cognitio nostra incipit à sensibus & à sensationibus, ex quo infero sensationes esse priores cognitione indiuidui accidentis, & indiuiduæ substantiæ, non verò ipsas cognitiones intellectuales inter se habere ordinem prioris, & posterioris. Dices, sensationes, seu species impressas à sensationibus productas prius producere cognitionem indiuidui accidentis, & posteriorius cognitionem indiuiduæ substantiæ. Euoluo hanc prioritatem, & euanesce. Sensationes, seu species à sensationibus productæ immediatè producent cognitionem indiuiduæ substantiæ, etiam si non sint propriæ species huius: ergo non prius naturā producent cognitionem indiuidui accidentis, quàm indiuiduæ substantiæ. Probo consequentiam: Vtraque cognitio immediatè dependet ab eodem principio: neutra influit in alteram: ergo principium non prius hanc, quàm illam produci, neque inter se prioritatem aliquam habent.

- 5 Aliter ego conclusionem probo: ex eo ego cognosco hic existere substantiam, quia cognosco hic esse accidens, & infero existentiam substantiæ ex existentia accidentis per hunc discursum: Accidens non potest esse sine substantia: hic est accidens: ergo hic est substantia. En cognitio accidentis se habet ex parte antecedentis ad inferendam existentiam substantiæ: ergo cognitio accidentis prior est cognitione substantiæ.

TERTIA CONCLUSIO. Inter vniuersalia quædam minus vniuersalia prius cognoscuntur, quàm alia magis vniuersalia. Probo: Ratio animalis abstrahitur à ratione hominis, & ratione equi: ergo prius cognoscitur ratio animalis, quàm ratio hominis: ergo prius cognoscitur vniuersale specificum, quàm genericum.

QUARTA CONCLUSIO. Sunt principia aliqua vniuersalissima, quæ prius cognoscuntur, quàm illorum singularia, sicut illud: *Dici de omni, dici de nullo. Quodlibet est, vel non est. Omne totum est maius sua parte.* Probo hanc conclusionem. Hæc principia sunt per se nota: ergo non dependunt à præsupposita cognitione: ergo cognitio singularium, quæ sub illis continetur non est prior cognitione ipsorum.

Obiicit Thomistæ. Cognitio nostra dependet ab specie impressa: sed species impressa primò repræsentat vniuersalia. Probat minorem: species impressa intellectualis abstrahit à phantasmatibus singularia repræsentantibus: ergo non repræsentat primò, & per se singularia. Neque vacat, neque opus est hæc impugnare. Resp. negando minorem: ad probationem illius dico speciem impressam abstrahere in se ipsa à materialitate phantasmæ, quia ipsa (si datur in intellectu) non est materialis, sed spiritalis, non verò abstrahit à materialitate obiecti, à qua si abstraheret adhuc rationem vniuersalem corporis non posset significare, quia hæc materialis est, materialitas enim non sequitur quancunque indiuiduationem, neque tantum sequitur indiuiduationem entium materialium; sed etiā prædicata superiora, quæ oppositionem habent cum prædicato spiritualitatis.

Obiicit Thomistæ. Vniuersale est obiectum nostri intellectus: ergo intellectus primò, & per se cognoscit vniuersalia, & secundariò singularia. Resp. vniuersalia, & singularia, & omnes atomas differentias entium esse obiecta nostri intellectus, & non tantum vniuersalia: aliis hæc tantum, & non vltra illa quidquam aliud posset cognoscere.

Obiicit Materialitas impedit cognoscibilitatē, sed indiuidua sunt materialia: ergo non possunt cognosci primò, & per se. Resp. distinguendo antecedens: materialitas subiectiua potentie cognoscentis impedit cognoscibilitatem, transeat: materialitas obiectiua, nego antecedens alias tantum prædicata spiritalia, vel abstrahentia à corpore cognoscerentur, prædicatum enim corporis, & omnia, quæ sub illo sunt, materialitatem imbibitam habent.

Obiicit. Pueri primò quemcunque hominem patrem vocant, deinde proprium parentem à reliquis hominibus distinguunt: ergo prius cognoscunt rationem communem patris, deinde indiuidualem. Resp. pueros voces illas, quas primò discunt omnibus hominibus accomodare, quia quemlibet hominem, ita confusè cognoscunt, vt non valeant inter hominem, & hominem discernere, & illas proferre omnino significationis ignaros, eodem modo quo pſittacus earundem sonum ederet.

PUNCTUM VI.

An principium cognoscitiuum inferatur ex substantia immaterialitate.

Tanta est Angelici Doctoris auctoritas in scholis, vt digna sit omnibus Theologis disputatio de inquirenda ratione à S. Doctore adducta: An videlicet rem demonstratiuè concludat, necne? Tradiderat S. Thomas 1. contra Gentes cap. 44. & seqq. & 2. de veritate art. 1. multique rationibus statuerat Deum esse perfectissimè cognoscitiuum, vbi verò 1. part. peruenit ad q. 14. art. 1. aliis rationibus omiſſis hac vnica probat Deo inesse perfectissimum gradum cognoscitiui. Potestas cognoscendi provenit ab immaterialitate, ita vt tantò perfectior sit gradus cognoscitiui, quantò perfectior est gradus immaterialitatis, sed Deus est in summo gradu immaterialitatis summo opere separatus à materia: ergo Deo conuenit perfectissimus cognoscendi gradus. Maiorem probat Angelicus Doctor. Potentia cognoscendi est amplitudo quædam, & veluti infinitudo, quia cognoscens se extendit ad obiecta: sed materia limitat, & coarctat formam: ergo potestas cognoscendi provenit ab immaterialitate. Confirmatur eadem ratio inductione facta per omnes substantias de facto existentes. In substantiis, quæ de facto existunt, illæ, quæ magis abstractæ sunt à materia perfectiùs cognoscunt, vt patet in anima.